

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Constituția

bisericii gr.-ort. române din Ungaria și Transilvania

de Ioan A. de Preda.

(Urmare).

În urma neobositelor stăruințe ale episcopilor Gerasim Adamovici și Ioan Bob, legislațiunea mai liberală dela 1790/1 a votat articolul de lege intitulat: »De libero Religionis Graeci Ritus Dis-Unitorum Exercitio«, prin care i se asigură bisericii gr.-or. pân' aci numai tolerate ezecețiu liber și în Transilvania. Totdeodată, la expresul ordin al Majestății Sale monarhului se dispune: ca credincioșii de această confesiune să fie tractați după starea lor socială, deopotrivă cu ceilalți locuitori ai țării, nici în purtarea sarcinilor publice și nici în alte slujbe să nu fie îngreunați mai mult decât alții.

Tot atunci li s'a permis celor de confesiunea gr.-or. după unire întâiașdată, ca ei să atârne de un episcop al lor propriu, pe care îl va denumi Majestatea Sa; iar la 25 Maiu 1809 Francisc al doilea le-a acordat celor de confesiunea gr.-or. dreptul a-și alege înșiși pe episcopul lor. La anul 1842 dieta transilvană din Cluj, urmând exemplului celeia din Ungaria, a decretat maghiarizarea învățământului în răstimp de 10 ani, ceea ce a dat apoi anză energicelor reprezentatii ale capilor bisericilor de ambele confesiuni. Tot atunci s'a decretat limba maghiară de limbă oficială pentru Ardeal.

Abia art. leg. XX/1848 a frânt lanțurile feudale ale trecutului și a decretat în § 2 *deplina egalitate și reciprocitate a tuturor confesiunilor recunoscute în patrie*. Principiul acesta însă, în urma revoluției ce a erupt, atunci nu s'a pus în practică, ci a rămas ca să se facă asta după patruzeci de ani și în urma art. LIII/1868.

Din cele de până aci este evident, că biserica noastră gr.-or. a avut aici în Transilvania ca și în Ungaria mai aceeaș soarte. Totuși în Ungaria până câtră finea secolului al XVII și până la descălecarea Sârbilor și a celorlalte popoare gr.-or., biserica noastră a fost mai mult ignorată, decât asuprită și urmărită, — după cum în Transilvania a fost. Iar în urma descălecării Sârbilor și a celorlalte popoare gr.-or. soarta bisericii gr.-or. s'a ameliorat continuu. Și deja art. XXVII/1791 le-a dat celor de confesiunea gr.-or. dreptul de a putea ocupa oficii publice și de a putea agonisi imobili, pe când art. LX/1791 din Transilvania numai bisericii gr.-or. ca atari și preoții a adus unele favoruri, iar credincioșii bisericii gr.-or. au rămas despoiați de drepturi până la promulgarea art. de lege XX/848.

Și totuși ar fi o mare greșală, când cineva ar crede, că numai și numai confesiunea gr.-or. sau naționalitatea română ca atare ar fi fost cauza, că ai noștri au fost lipsiți de drepturi și aserviți domnilor depământ. Nu; adevărata cauză a fost, că respectivii nu aparțineau nobilimei și castelor privilegiate, cari singure aveau drepturi și libertăți în stat. Dovadă, că nu naționalitatea era decizătoare — ne oferă înprejurarea, că deși s. p. în Transilvania naționalitățile maghiară, săcuiașcă și săsească ca atari erau privilegiate și singure îndreptățite în stat, totuși și dintre Unguri, Săcui și chiar și Sași destui erau lipsiți de drepturi și de libertate, — anume aceia, cari erau iobagi. Iar cumcă confesiunea gr.-or. singură pentru sine l-ar fi despoiat pe cineva de drepturi și de libertate, — asta încă nu stă. Pentru că ceice erau nemeși, deși greco-orientali, puteau să exerceze drepturile nobilitare, puteau s. p. să ia parte la congregațiuni, la alegeri dietale și la toate celelalte alegeri. Ceeace însă nu

puteau, — era numai, că nu puteau ocupa oficii, rezervate anume membrilor confesiunilor de stat recunoscute!

Anul 1848 ștergând dominațiunea castelor și a privilegiilor a nivelat terenul de muncă, cultură, propășire și îndreptățire pentru toți. Lui însă nu i-a urmat vieța aceea plină de libertate și de frățietate pentru toți cum se credea, ci i-a urmat *absolutismul*.

El a pus mai întâi ideia egalei îndreptățiri în practică, astfel, că i-a apăsă pe toți deopotrivă. Cu toate acestea, deși a suprimat absolutismul așa numitele libertăți publice, dezvoltării culturale el nu a pus piedeci, iar în oficii a aplicat pe toți cari, cât de cât, erau apti.

La anul 1849 s'a edat așanumitul »Regulament organic«, pentru toate școalele de toate confesiunile și limbile din întreaga monarhie. Prin acesta se concede înființarea de școli de toate categoriile, atât confesiunilor, cât și corporațiunilor, societăților, comunelor și privaților. Mai ales însă se pune în vedere înființarea de școale și gimnazii de stat, precum și ajutoarea celor private, între anumite condițiuni.

Confesiunei noastre în decursul absolutismului nu i s'au mai pus piedeci; iar școalele noastre au luat sub dominațiunea absolutismului un avânt îmbucurător. La anul 1855 biserica romano-catolică iară se ridică peste celelalte confesiuni. Guvernul absolutistic încheie cu papa dela Roma concordatul, în urma căruia confesiunea rom. catolică, deveni religie de stat. Școala și toată instrucțiunea publică e dată pe mâna clerului rom. catolic, care ajungând la funcțiuni înalte, exercită o influență hotărâtoare asupra guvernamentului țării.

(Va urma).

Pentru preoți și învățători. Ministrul de agricultură a dispus, să se țină și în anul acesta un curs la academia agronomică din Cluj, pentru învățarea, cum are să se facă adunarea, uscarea și valorizarea plantelor vindecătoare, cari cresc pe câmp și în păduri, cum și pentru cunoașterea plantelor vindecătoare, vrednice să fie cultivate. Cursul se ține în vacanțele de vară, în grădina botanică din Cluj, și la curs se admit preoți și învățători dela sate, cari pot apoi să instrueze poporul și să-l îndemne se adune și se valorizeze plante vindecătoare. Cursul se începe în 29 Iulie și se încheie în 5 August n. c. Ceice vor fi primiți la curs primesc locuință gratuită în edificiul academiei agronomice, și fiecare câte 64 coroane diurne și spese de călătorie. Rugările pentru primire, adresate domnului ministru reg. ung. de agricultură, sunt a se trimite direcțiunii academiei agronomice din Cluj, *până la 10 Iunie n. c.* Ca supranumerari, cu permisiunea ministrului, se primesc la curs și de aceia, cari nu se împărtășesc de nici un favor, ci participă la curs pe spesele lor.

Congresul

Uniunii femeilor române din Ungaria.

Convocare.

Uniunea femeilor române din Ungaria convoacă în sensul statutelor **Congresul** Reuniunilor de femei române asociate, ce se va ține în orașul Sibiu în zilele de 26 și 27 Maiu st. v. (8 și 9 Iunie st. n.) la Sărbătorile Rusaliilor.

Ordinea de zi și programul festiv va urma să se publice.

Comitetul uniunii femeilor române din Ungaria.

FOIȘOARĂ.

G. Verdi.

Messa da Requiem.

Un comentariu.

Anul 1874 aduse lumii muzicale o surpriză: Cel mai mare compozist de opere, ce a trăit vreodată, G. Verdi, autorul operelor »Rigoletto«, »Trovatore«, »Traviata« și »Aida«, a scos la lumină din bogatul său tezaur sufletesc o lucrare de caracter religios. Din admirația sa nețermurită față de Alessandro Manzoni, poetul, s'a plămădit celebra »Messa da Requiem«, care a răsunat aproape de o jumătate de veac în toate marile săli de concert din lume. Verdi voia să ridice un monument neperitor marelui său amic, și a făcut-o. Amintirea primului an dela moartea lui Manzoni a fost sfântă printr-o lucrare, ce se poate așeza totdeauna alături de »I promessi sposi«. După cea dintâi reprezentare a »Requiem«-ului, lumea muzicală a înțeles îndată, că n'are de a face numai c'o lucrare serioasă a unui mare compozist, ci cu una din cele mai grandioase compoziții, din câte le posedă în general literatura muzicală. E o lucrare plină de soare, de lumină, de căldură, ca și cerul senin al Italiei. Belșugul cantilenei se unește deopotrivă cu cea mai splendidă și subtilă combinație de armonie. Scris la

cea mai deplină maturitate a geniului său muzical, »Messa da Requiem« se poate așeza alături de opera »Aida«, cu care seamănă în multe părți, întrecându-o însă prin bogăția profundului sentiment religios, cel străbate din toate părțile. Împlinindu-se, nu de multă vreme, 100 de ani dela nașterea lui Verdi, »Reuniunea română de cântări din Sibiu« a ținut să și aducă prinsoasă de admirație față de marele compozist, prin studiarea acestui op muzical de mare valoare. În cele următoare dăm un mic comentariu pentru o înțelegere mai ușoară a frumuseților sale estetice superioare.

Nr. 1. Requiem și Kyrie.

(Cor și 4 soliști).

Motivul principal, cu care introduce Verdi auditorul său în imperiul trist al morții și durerii, îl redă mai întâi violoncelul, reluându-l apoi vioarele, în surdina, acompaniat ușor, de celelalte instrumente. Greu și adânc, întocmai ca înecat în lacrimi, rostește corul cele dintâi cuvinte: »Requiem, requiem aeternam«. Un colț luminos de cer albastru desenat de orchestră liniștește pentru câteva clipe durerea grozavă a boțetului, pentru a fi sfâșiat iarăș de plânsetul corului, care adaogă frânt și grav cuvintele: *et lux perpetua*. Melancolia aceasta adâncă, e ruptă fără veste, de biruitoarea frază de laudă: *te decet hymnus*, plină de majestate și putere, dusă înainte cu ener-

gie, până când obosită orchestra reia din nou, în instrumentele cu coarde, motivul jalinic dela început. Acum intră soliștii, cu fraza lor largă, rugându-se fierbinte: *Criste eleison, Kyrie eleison*. Corul răspunde energic, rugându-se împreună, plin de nădejde. Întregul elan al rugăciunii se sfârșește într'un *pianissimo* dulce și evlavios.

Nr. 2 Dies irae.

(Cor și 4 soliști).

O vijelie de tonuri în orchestră vestește nebunia și spaima zilei de apoi. Intenția compozistului este să creieze și de astă dată în primul rând fondul sombru, întunecat și misterios, din care să se reliefeze apoi tipul desnădăjduit al acelor, cari stau față'n față cu ziua mare a judecării din urmă. De două ori întonează corul aproape unisono, cuvintele pline de fior: *dies irae, dies illa* pentru a vesti mai departe, printr'un motiv sinconat nimicirea lumii, »*solvat saeculum in favilla*«. Trompetele tipă întrecându-se dimpreună cu fanfarele, îngrozind masele oamenilor, ce așteaptă ivirea plină de mărirea fiului omenesc, pe nouri cerului. Orchestra însoteste vioiu în figuri cromatice, corul, estompând pe încetul tabloul sinistru al suferinții. Se face liniște, liniștea așteptării. Nu se mai aude la urmă altceva nimic decât, murmurul cuvintelor: »quantus tremor«, încet, rupt și sfâșietor. O papză tainică oprește

fără de veste mersul cântării. În clipa asta răsună de departe, din orchestră, fanfara ce o să anunțe ziua de apoi, încet și bănuitor, Sunetul ei începe să crească tumultuos, să se lărgească energic, culminând în izbucnirea înaltă a bașilor »*Tuba mirum spargens sonum*«. Orchestra coboară repede în cadente cromatice, ca o furtună deslănțuită. Corul se luptă, pentru a câștiga biruința. Frământarea asta nebună e mulcomită de cele din urmă cuvinte ale mulțimii, pentru a lăsa loc loviturilor grele ale timpanilor, ca niște bulgări de pământ, ce se rostogolesc peste sicrie. Aici intră basul, solo, misterios, cu cuvintele »*mors stupebit*«, pentru a lăsa locul mai târziu cantilenei fermecătoare, a unei singure voci de mezzo sopran »*liber scriptus proferetur*«. E una din cele mai divine partii ale întregului op muzical. Misterios interrupe corul din când în când melodia, ca o aducere aminte fioroasă »*dies irae*«. Motivul groazei dela început e reluat apoi din nou. Corul îl duce mai departe trist, ca o plângere, iar vocea de solo sfârșește într-o izbucnire pătimașă cele din urmă note. Ultimele lor întrebări primesc un energic răspuns în cor — bass: »*Rex tremendae majestatis*«. Figura e imitată de tenori, apoi de întregul cor; soliștii se amestecă și ei, din nou, în combinația asta fantastică de tonuri și armonie, intrând lin: »*salva me*«. Un »*Recordare*« scris pentru sopran și mezzosopran, ținut într-o bogăție de melodii cu adevărat italienească, impru-

Informațiuni.

Toate Reuniunile de femei române sunt rugate să participe la acest congres.

Representarea diferitelor Reuniuni se face numai personal, prin două *membre delegate*, care au drept de vot. Este de dorit însă să participe fiecare Reuniune, prin cât mai multe membre, care au vot consultativ.

Toate Reuniunile sunt rugate să anunțe din vreme Reuniunii femeilor române din Sibiu — Președinte D-nei Maria Cosma, — care sunt membrele delegate, făcând cunoscut și pe celelalte membre ale Reuniunii, care iau parte la congres, pentru ca să se poată lua măsuri de primire.

La timpul său, să se anunțe și ziua și ora sosirii în Sibiu.

Doamnele care doresc să rostescă memorii sau discursuri la Congres, vor trebui să le prezenteze cu opt zile înainte prezidenței uniunii, Brașov, Str. Fântâni 31.

Reuniunile asociate, care nu au răspuns încă la adresa uniunii, sunt rugate să răspundă în cel mai scurt timp, pentru ca activitatea fiecăreia să fie resumată în raportul general.

În sfârșit se face cunoscut tuturor femeilor române, că în sensul hotărârii ultimului congres *toaletele damelor la congres să fie simple*, să se aplice după puțină motivele noastre naționale române; se admite însă și *blusa țărănească* cu motive naționale, precum și *toalete negre* pentru damele, care ar preferi această toaletă. Pălăriile vor fi simple fără pene, ci numai cu flori, cu panglici sau cu benți țărănești.

Brașov, în 27 Maiu 1914.

Maria B. Baiulescu
Președinta Uniunii femeilor
române din Ungaria.

Din delegațiuni.

Subcomisiunea pentru afacerile externe a delegațiunii ungare a început luni discuția asupra expozeului ministrului de externe și asupra bugetului acestuia. Raportorul subcomisiunii, Nagy Ferencz, a vorbit cu laudă despre expozeul contelui Berchtold, cum și despre „Cartea Roșie”, peste tot despre activitatea ministrului de externe. Dorește, ca diplomația austro-ungară se facă tot ce-i stă în putință, ca rapoartele cu toate statele din Balcani să se îmbunătățească, cu atât mai vârtos, că nici înstrăinarea României nu e de loc motivată. Propune aprobarea expozeului și votarea bugetului ministrului de externe.

Vorbește contele Andrassy Gyula, pe care-l neliniștește situația din Balcani și adresează întrebări contelui Berchtold cu privire la stările de lucruri din Epir. Asu-

pra politicii externe își rezervă dreptul a vorbi pe larg în ședința plenară.

Lukács György primește propunerea raportorului și constată din cuprinsul „Cărții Roșii”, că ministrul de externe s'a aflat în situație foarte grea, dar totuși i-a succedat să asigure pacea în toate direcțiunile. „Cartea Roșie” apără pe domnul ministru de externe în contra atacurilor ce i s'au adus, în privința chestiei române.

Contele Apponyi Albert rostește o vorbire mai lungă, în care cere, să se sfârșească odată cu scuzele față de România, și cu încercarea de dovedire, că așa și așa i-am voit binele și i-am apărut interesele. Nu înțelege, de ce sunt bune rugămintele, ca România să ne erte, pentru că aparențele sunt cu totul contrare? Pune mare pond pe raporturile bune cu România; dar sunt anumite prețuri pe cari el nu le poate plăti pentru pretenția României. Așa de es. alegarea după România, ca și cum ea ar fi un factor, care împarte grații, și de care noi am avea trebuință mai mare, decât ea de noi. Apoi și afirmarea, că pentru restabilirea raporturilor bune cu România e de însemnată mare politica internă naționalistă. Nu admite punctul acesta de vedere. Legăturile monarhiei cu România se bazează numai pe raporturile de putere în politica externă. Politica internă n'are să fie influențată de politica externă. Protestează deci în contra politicianilor austriaci, cari s'au amestecat în politica internă a Ungariei, aducând chestia română în legătură cu politica externă.

Principele Windisch-Graetz Lajos constată, că în privința restabilirii raporturilor bune cu România politica externă a făcut fiasco. Ministrul de externe spune, că ne aflăm în raporturi bune cu România. Dar așa spunea, că stăm și cu Rusia, și totuși am mobilizat 500.000 de soldați și am cheltuit jumătate de miliard. Se teme, că așa vor fi și raporturile bune cu România.

Lukács György răspunde lui Apponyi, iar acesta se explică, apoi vorbește Rakovsky István, care se alătură la părerea lui Andrassy și Apponyi. Ședința se ridică.

Marti s'a continuat discuția. A vorbit pe larg și cu temperament contele Károly Mihály. Critică cu asprime politica externă a contelui Berchtold. Arată, că monarhia a pierdut poziția politică în Balcani, și acum e pe calea de a pierde și poziția economică. Întreabă în ce stadiu se află acum tratativele cu Serbia în chestia căilor ferate orientale, și cum crede ministrul de externe, că se vor putea apăra interesele comerciale și economice ale monarhiei față de Serbia, dacă aceasta va pune mâna pe linia ferată orientală?

Vorbește contele Berchtold și răspunde la toate întrebările puse. Reușește, că din „Cartea Roșie” lipsesc unele documente. Dar greș la aceasta o au toate cărțile de asemenea natură. Sunt acte, cari nu pot fi date publicității. Recunoaște, că au fost neînțelegeri între monarhie și Rusia, dar ele sunt aplatate. Vorbește după el contele Tisza, ministrul-preșident ungar, apoi delegații Rakovsky Bela și Rakovsky István, șeful de secție, contele Wickanburg, de la contele Tisza, contele Károly Mihály și raportorul Nagy Ferencz, în urmă expozeului și bugetul ministrului de externe se votează, în general și pe articole.

Nr. 3 Domine Iesu.

(Offertoriu pentru 4 soliști).

Partea aceasta a Requiemului e cea mai luminoasă; e, aș putea zice, scăldată în razele soarelui de primăvară. După introducerea melancolică ce o fac violoncelii, într-o liniștită și plină de demnitate soliști, mezzosopranul și tenorul, cu cuvintele „Domine Iesu Criste”. Cu fiecare șir, Verdi dezvoltă un belug tot mai înfloritor de cantilene. Acompaniamentul mai sfârșit, care se mărginează până acum numai la cântecul violoncelilor, primește pe neașteptat caracter polifonic, bogat. Ca un covor colorat, peste care, venind din alte sfere eterice, plutește vocea sopranului vibrător: „sed signifer Sanctus Michael”. La cuvintele „Iucem sanctum” melodia atinge culmea creșterii și a izbucnirii pasionale a sentimentului. După o trecere, în care orchestra revarsă, ca dintr'un potir de floare, reza de lumină cerească, soliștii se intrunesc din nou. Totul primește un caracter profund religios și tainic. Plini de umilintă se roagă soliștii din nou șoptind abia: „Hostias”. De departe răsună clopotele, redată în orchestră de fanfară și trâmbițe, ca o chemare. Un epilog instrumental sfârșește offertoriul.

Nr. 4. Sanctus.

(Cor dublu).

Fanfarele enunță puternic intrarea corului: „Sanctus, sanctus, sanctus”, împărțit în două grupe. E o fugă pentru cor dublu

Colecta

pentru

rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colecțiilor deschise în arhidieceză pentru adunarea de oferte benevole pe seama seminarului „Andreian” din Sibiu, supus reedificării.

Colecta preoției din tractul *Hunedoara*, intrată la consistoriu, a dat următorul rezultat:

	Cor.
1. Avram P. Păcurariu, prot.,	200—
2. Iosif Suci, paroh, Alun	100—
3. Petru Șinca, par., Batiz	100—
4. Simeon Suci, par., Booz	100—
5. Ioan Sârbu, par., Cerbăl	100—
6. George Major, par., Găunoasa	100—
7. Victor Păcurariu, par., Ghelar	100—
8. George Turcean, par., Hașdeu	100—
9. George Hența, par., Lelese	100—
10. Const. Dăncilă, par., Mănierău	100—
11. George Rain, par., Nădășdia-inferioară	100—
12. George Popoviciu, par., Nădășdia sup.	100—
13. Teodor Murgău, par., Ruda	100—
14. George Șinca, par., Sâncraiu	100—
15. Ioan Stan, par., Socet	100—
16. Mihail Zevoian, par., Teliuc	100—
17. Victor Ungur, par., Zlaști	100—

Dela sate.

O faptă nobilă în Brețcu (Treiscaun).

Z'ua de sf. George o putem numi pentru comuna noastră Brețcu „începutul redemptării poporului nostru de aici”. Mă îndreptățește a susține aceasta împrejurarea, că deși din vechime comuna noastră a fost și e și azi considerată de „frunțase”, totuși nu s'a găsit nimeni să o organizeze, să pue bază v'runui așezământ cultural sau moral. Și ori și cărei persoane, în care mai există ceva simț de lege și neam, trebuie să i se oprească răsufărarea, când face cunoștința acestei „frunțase” comune, și — află, că în cele bisericești și școlare și-a făcut cuib moale sârăcia lucie, — căci de alt soi de așezăminte populare nici pomanș.

Unde a rămas Brețcu de celelalte comune frunțase, cari poate nu au atâtea suflete și preoți și învățători cu calificăție, și totuși dispun, dacă nu de fundațiuni de sute de mii, cel puțin de zeci de mii?

Deplângem trecutul și dăm laudă lui D-zei, că glasul vremii a străbătut printre masa de străini, și în ziua de sf. George prin rostul părintelui George Hamsea au aflat răsunet în biserica noastră de aici și au străbătut și la inimile oamenilor noștri idei sublime, lucruri nouă și fapte demne de imitat. A vorbit frumos și la înțelesul tuturor păr. Hamsea despre însemnătatea zilei și a seos la iveală însemnătatea societăților de meserie, industrie și comerț. A insistat mult pentru meserie și industrie de casă, teren absolut înțelesit la noi în Brețcu; căci afară de aceea cu ce natura a înzestrat pe poporul român, aici în comuna aceasta mare n'avem nici un

meseriaș sau industriaș român, crescut după cerințele timpului și înzestrat cu diplomă.

Si cuvântătorul a ținut ca vorbele să fie urmate de fapte, și de aceea enunță, că dărsul voeste să pue bază unui „legat pentru oșilorarea copiilor săraci din Brețcu aplicați la meserii” și dăruiește 50 cor. ca bază la acest fond, pe care îl va augmenta prin colecție între preții acestei idei și se obligă în fiecare an să mai dăruiască la acest fond o sumă cuvenită. Face apoi un frumos apel către parohi să-l sprijinească, și la moment să alătură la ideile păr. Hamsea și dăruiește: învățătorul Aron Puscaru 20 cor., învăț. Ioan Ganea 20 cor. Vasile Fenechi iun. 5 cor. și tinărul comerciant Ioan G. Teaculescu 5 cor. Așa dară cu totul 100 cor., care sumă s'a predat casarului Ghiță Târlungeanu, spre a-i trimite la adresa domnului Victor Tordășianu, președintele reuniunii sodalilor români din Sibiu, cu scop de a fi administrată asemenea celorlalte fundațiuni și legate ale uniunii reuniuni. Colecta în acest scop se continuă, și avem nădejde că cu mult succes.

Fapta se laudă de sine!

V.

NOUȚĂȚI.

3/16 Maiu Cetitorii noștri vor ști ce dat e acesta. E ziua redemptării naționale a mult cercatului popor român din Ardeal, ziua în care s'a ținut la 1848 memorabila adunare națională română pe câmpul libertății din Blaj. Se o serbeze deci fiecare Român, nu cum îi dictează inima, ci cum îi permit împrejurările, aducându-și aminte cu pietate și cu recunoștință de cei mari din trecut, cari au înscris acest dat cu litere de aur în istoria neamului românesc. Fie-le memoria în veci binecuvântată!

Dela „Academia Română”. Sesiunea ordinară a „Academiei Române” din București a fost deschisă ieri, Joi, în 1 Maiu v.

Aviz. Oarele de oficiu la „Lumina” Sibiu se țin cu începere de luni 18 Maiu n. c. și până la alte dispoziții dela 7—1 p. m.

Țarul la Chișineu. Pe ziua de 16 Maiu v. c. e așteptat Țarul Rusiei la Chișineu, capitala Basarabiei. Se fac mari pregătiri, pentru a i-se face o primire cât se poate de impunătoare.

Consistoriul superior al bisericii gr. ort. autocafale din România a fost întrunit săptămâna aceasta în sesiune de primăvară în București.

Ziua florilor. Duminecă în 7 Iunie se va ținea în Sibiu ziua florilor, aranjată ca și în anii precedenți în folosul așezămintelor culturale și filantropice ale sașilor sibieni.

mută întregului o umbră de liniște. Câtă armonie risipită pe aceste strălucite pagini în care vocea se împletește la un loc, cu chemarea duioasă de oboi! Orchestra luminează pe neașteptat tabloul cu acarde pline, vibratoare. Soliștii se roagă cu evlavie „voca me cum benedictis”. Un șir de quinte dau un caracter nou și interesant, și coloare. Mai pasionat ca la început se roagă soliștii a doua oară: „voca me”. În clipa asta pe neașteptate, izbucnește corul iarăși, fioros, ca biciuit de frică: „dies ira, dies illa”. Și acum urmează ca încheiere „Lacrymosa”. Duioasă, înecată în plâns și lacrimi ca un suspin rupt dintr'un marș funebru, susținută de mezzosopran.

Melodia e întreruptă de bas, pentru a răspunde nou mezzosopranul, plângând. Aici intră corul femeilor, ușor, aproape șoptind numai. E o muzică divină, pogorâtă din rai și cântată de îngeri. Bărbații, basul și tenorul, prind melodia și o duc mai departe. Orchestra acompaniază, plină de bogăție împrăștiind peste toate unghiurile o mireasmă rară ca de tămâie. E o rugăciune țesută numai din lacrimi și mărgăritare. Inimile mulțimii sunt zdrobite acum de suferință și de groază. Corul obosit, oprește pe buze cel din urmă cuvânt. Sigură orchestra stăruiește „tremolo”. Totul tace. Cuprins de evlavie profundă, corul își înalță sufletul, și tot ce-i mai rămâne de spus este singurul: „Amen”. Orchestra răspunde, iar tonul ei se pierde, domol, departe ca un ecou într'un templu gotic...

în opt voci, cu o temă și o contratemă interesantă. Mișcarea aceasta furtunoasă se potolește la „Hosanna”. Orchestra acompaniază ușor, pizzicato, în instrumentele de coarde, ca o adiere de harfă. Acoperit de înaintări cromatice, sfârșește cântarea, cu un strălucit „Hosanna in excelsis”.

Nr. 5. Agnus Dei.

(Două voci femeiești și cor).

O atmosferă blândă și plină de lirism se desprinde dela cele dintâi cuvinte ale părții acesteia. De trei ori intonează soliștii mișcătoarea melodie, pentru a-i răspunde tot de trei ori, cu aceeași frază și corul unisono. Pe neașteptat cântarea se amplifică, se mărește, primind caracter contrapunctic. Corul femeilor e acompaniat minunat de trei flaute, până în clipa când în regul cor se înalță în efecte nouă de armonie. Piesa se sfârșește ușor, aducătoare de pace și de bucurie.

Nr. 6. Lux aeterna.

(Treii soli).

Contrastul dintre „lumina eternă” — și fiorosul mornant, e înfățișat aici și adus la expresie artistică de Verdi cu multă virtuozitate. Vioarele răspundesc, tremurând, o lumină feerică peste primele acoarde ale orchestrei. „Lux aeterna luceat eis”. Melodia înalță lin, susținută de valuri magice de armonie. Ca dintr'un adânc necunoscut,

și înalță bassul solo cântarea se, asemenea unui marș funebru. Dimpotrivă cu el unite, adâncite în melancolie, fredonează și celelalte două voci, o cantilenă dulce. Colțul de mângăiere, creat de soli e sfârșit din nou de gravitatea sunetului întunecat al clopotului de îngropare, iar bassul vestește iarăși: „Requiem”. La repetarea cuvintelor „et lux” se născinează melodia, primind culoarea strălucitoare de mai înainte. Orchestra desvoltă o finetă extraordinară în acompaniament, potențând efectele melodice cu sunete de flaut și clarinete, ca niște arabescuri delicate. O amploare strălucitoare se lărgeste peste cele din urmă tonuri ale buclăii acesteia.

Nr. 7. Libera me.

(Solo de sopran și cor).

Punctul al șaptelea e ultima parte a prohodului. Verdi întuneacă tabloul din nou, pentru a crea iarăși atmosferă de la început: viziunea judecării din urmă. Ai impresia a te afla acum într'un templu gotic, imens, cu boltituri colosale, în care se roagă în fața unui mort, o singură voce nevăzută, fără nici un acompaniament: „Liberă me domine”. Dar întocmai precum răspunde poporul cântecului monoton al preotului la altar, asemenea răspunde și corul repetând aceleași cuvinte. Orchestra, care a pausat până aici, intră, deodată, și la cuvintele „dum veneris iudicare saeculum per ignem” ia proporția flăcărilor ce vor să nimicească

Biserica din Ierusalim. Înaltpreasfințitul Domn Mitropolit Primat Conon al României a primit dela comisiunea trimisă de curând la Ierusalim pentru a face pregătirile necesare pentru ridicarea unei biserici române în Ierusalim, telegramă, că *sinodul patriarhal a aprobat zidirea bisericii române în Ierusalim.*

Principesa Maria decorată. La propunerea consiliului de miniștri, Majestatea Sa Regele Carol a semnat decretul, prin care se conferă Principesei Maria medalia „Irene Merenti” cl. I. pentru merite artistice și pentru solicitudinea pe care o poartă artelor.

Târg în Săliște. Târgul de primăvară în comuna Săliște se ține precum urmează: Joi în 11 Iunie st. n. târg de oi și porci, iar Vineri și Sămbătă în 12 și 13 Iunie. Târg de vite corute și cai. Luni în 15 Iunie târg de mărfuri.

Uniformă nouă. Jandarmeria ungară va primi în curând o nouă uniformă. Locul chipiului cu pene de cocoș îl va lua colful de formă medievală. Coloarea hainelor va fi surie deschisă, ca și la militari. Ofițerii de jandarmi mai primesc o uniformă de paradă și cu epolete.

Linii ferate în Ardeal. Un funcționar al căilor ferate comunică câteva date interesante privitoare la căile ferate din țara noastră: Pe întreg teritoriul Ungariei se găsesc astăzi 22 mii kilometri de linii ferate, din care opt mii sunt ale statului, celelalte sunt vicinale. Ardealul, în raport cu celelalte părți ale țării, ar trebui să aibă linii ferate în lungime de 3500 kilometri; în realitate are însă numai 2800 kilometri (din care cam o mie sunt de stat, iar restul vicinale). Astfel din lipsa mijloacelor de comunicație, nici comerțul, nici industria nu pot lua avântul dorit, deși Ardealul are o populație dintre cele mai muncitoare.

La concertul Reuniunii române de muzică din Sibiu. Ce se va ținea Duminecă în 17 Mai 1914 în sala dela Casa societății din strada Schevis, se afla bilete de vânzare la Librăria arhidiecezană. Prețul locurilor: 10 cor. loja; locuri de șezut cu 4, 3, 2 și 1.50 cor.; loc de stat 1 coroană. Începutul concertului la 8 ore seara.

Expoziție în Lipsa. S'a deschis în marele oraș al Saxoniiei o expoziție internațională de cărți și grafică. Rusia, Anglia, Franța, Italia și alte state și-au ridicat pavilioane elegante, care în parte nu sunt încă terminate cu totul. Ungaria nu are o clădire specială în expoziție, ci este adăpostită în diferite edificii. Lucrările de clădire au costat peste 300 mii de mărci.

Episcopul și emigrațiunea. Capul bisericii luterane săsești din Ardeal, Dr. Fr. Deutsch, a trimis preoților săi o circulară, în care cere să se adune scrisorile trimise acasă din partea emigranților sași americani și apoi să se înainteze către oficiul episcopesc la Sibiu. Circulara are de scop să aște: motivele emigrării, situațiunea morală, religioasă și materială a emigranților, felul legăturii între cei plecați peste ocean și între cei rămași acasă, și alte trebuințe și lipse, — pentruca astfel biserica să poată lua măsuri în conformitate cu necesitățile credincioșilor.

universul. Urmează un mic intermezzo de „fagotti” și apoi tonurile grave ale unui *arioso* susținut de orchestră în surdina „*Tremens, factus sum ego*”. La cuvintele „*quando coeli movendi sunt*” atât corul cât și orchestra ia proporții uriașe de spaimă.

Puternic intră corul acum cu grandiosul motiv dela început „*dies irae*”. Apoi se liniștește din nou, pentru a ne da una din cele mai fermecătoare pagini de muzică a capella, ce s'au scris vreodată. Peste murmurul dureros al corului, se nălță cantilena minunată a mezosopranului: „*Requiem aeternam*”. Într'un pianissimo splendid se pierd ultimele suspine ale cântării. După câteva tacte, se începe apoi fuga finală, care purcează dela o serioasă simplitate de motive, se ridică până în cele mai mărețe sfere ale polifoniei. „*Libera me domine*”. Grija masselor imense de cameni, înfățișate înaintea judecătorului, este mântuirea. El se roagă, plâng, se opresc, ca să înceapă iarăși cu mai multă căldură și teamă: „*Libera me domine*”. Cuprins de înflorare, corul se oprește. O liniște mareață străbate de prețutindene. Peste orchestra estompată, se ridică solo, glasul mezosopranului: „*Libera me domine*”. Corul repetă și el încet, aceleași cuvinte, și împăcat, totul se pierde în infinit, în lumina veciniei. . . B.

Știri din Bucovina. Societatea academică *Junimea* din Cernăuți organizează în lunile de vară un ciclu de șezători literare în orașele din provincie. Se va reprezenta cu ocazia aceasta și lucrarea dramatică „Se face ziua”, de Z. Barsanu. — Tot societatea *Junimea* a hotărât să serbeze și în anul acesta marea adunare de pe Câmpul libertății dela Blaj. Serbarea se va ținea Duminecă în 4/17 Maiu la 11 ore în sala Armoniei. Dl Dr. Iancu Nistor, profesor universitar, va rosti cuvântul festiv. — La Rusalii în 7 Iunie n. 1914 are să se întrunească la Suceava marele congres al învățătorilor români bucovineni. Cu acest prilej librăria *Școala Română* din acel oraș va înlocui o bogată expoziție de cărți românești și străine.

Serbarea dela 10 Maiu. Din București se anunță, că serbarea națională dela 10 Maiu v. va avea în anul acesta o deosebită însemnătate. Parada militară și defilarea trupelor are să se facă pe șoseaua Kisellef, între piața Victoriei și rondul I. Primăria capitalei va începe fără întârziere construirea tribunelor și paviloanelor necesare.

Librărie românească. Dl Ioan Pescariu a deschis în *Turda* o librărie românească, asortată cu cele mai nouă cărți literare, bisericesti și școlare cu reviste și zăre, precum și cu rechinse de scris. Noua librărie va face bune servicii românilor din *Turda* și împrejurime.

Urs împușcat de o damă. Din Brașov se scrie, că Vinerea trecută o damă a reușit să împușce un urs de mărime colosală. Doamna brașoveană Kittlaus, aflând dela ciobani din Săcele, că un moș Martin face mare pagubă în oile și vitele din împrejurime, a plecat Joi la partea locului și a doua zi dimineața a avut norocul să-l nimerească cu un glonț ucigător. Ursul cântărește 170 kilograme și are o lungime de aproape doi metri.

Cum a scăpat de creditor. Negustorul Lafond din Bordeaux nu mai știa cum să se desfacă de creditor. De aceea când, într'una din zilele trecute, mai mulți inși l'au importunat de nou, Lafond a pus mâna pe un revolver și a tras câteva focuri. Pe doi creditorii i-a omorât, pe alții doi i-a rănit grav. Omorătorul, după aceasta, a dispărut; dar în ziua următoare s'a prezentat de bună voe la poliție, unde a fost deținut.

Urmările glumei. Se scrie dela Deva: Toma Miclea, de loc din Petroșeni, dormea în câmp. Ștefan Pop cu un prețin trecea din întâmplare pe acolo. Pop când a zărit pe omul dormind, s'a apropiat de el și din glumă i-a șberat în urechi. Miclea, trezindu-se din somn, a sărit furios și, apucând toporul de jos, a izbit pe Ștefan Pop în cap și dintr'o lovitură l'a omorât.

Cele mai înalte orașe. Este de admirat capacitatea omului de a se acomoda împrejurărilor climatice. Există orașe, care sunt situate la câteva mii de metri d'asupra nivelului mării. În Peru din America de sud sunt multe orașe cu înălțimea de 1500—3500 metri. Cel mai înalt oraș este Cerro de Pasca, cu 13 mii de locuitori, la o înălțime de 4350 metri peste nivelul mării. Mexico se află la o înălțime de 2300 de metri. Africa are orașe de 2500 m. înalte. În Graubünden din Europa este o comună cu numele Ginf, înaltă de 2113 metri.

La fondul Aurel Vlaicu, pentru ajutoarea tinerilor meseriași cu scop de înmulțirea cunoștințelor în străinătate, au mai dăruit: Nicolae Șerban, învățător cul. tipograf și Bucur Hanciu, învățător lustritor, câte 35 bani; Marian Boneut, inv. tinichigiu, 20 bani; Lazar Ilea, învățător lăcătuș, 50 bani; Chirion Adamoiu, învățător (Săbătaș super.), 40 bani; Romul Morariu, inv. lăcătuș, 45 bani; Ion Cocoveanu, inv. măsar, 25 bani; Teodor Trifa, dir. școlar (Planul inf.) și Chirion Șerban, comers. (Săbăuși), câte 20 bani; Nic. Stoica, dir. școlar (Răchta), 40 bani; Augustin Istrate, ales paroh în Tăuții (prot. Alba-Iulia), soția sa Aurelia și copiii lor Olivia, Horia, Dorica și Doina, cor. 1-30; George Hamser, paroh (Brețcu), soția sa Maria și copiii lor Virginia, elevă la inst. Otetelesanu (Măgurele), Viorice, elevă la inst. Elena Doamna (București), Virgil, Viorol, Valeria, Valentina, Elena și Volumnia, cor. 2; diletanții reprezentațiunii teatrale din a 2-a zi de sf. Paști (Muzeul Asociației), din venitul curat cor. 12; Nicolae Flințiu, sergent (originar din Cața), 2 cor.; Nic. Oțoiu, inv. măsar, 25 bani și Dr. Eugen Mețianu, adv. (Brașov), cor. 2.50. Starea fondului cor. 501-22. Pentru prinos aduce calde mulțumiri, în numele Reuniunii meseriașilor sibieni: Victor Tordășianu, prezident.

Economie.

Inovații la sămânarea trifoiului.

Este cunoscută în deobște însemnătatea cea mare a nutrețurilor pentru creșterea vitelor. O prăsilă rațională și rentabilă a acestora, fără a avea nutreț bun și mult nici nu este posibilă. Cultivarea mai intensivă a plantelor de nutreț mai aduce cu sine și alte îmbunătățiri în economie.

Prin faptul, că contingentul de vite să sporește și să hănește mai rațional, să sporește și îmbunătățește și gunoii de grajd, care formează o rubrică însemnată la menținerea puterii de producție a solului.

Plantele de nutreț fiind întrucâtva mai pretentive în ceea ce privește lucrarea solului, natural, că cultivarea lor reclamă o pregătire mai îngrijită și mai rațională a acestuia, deci introducerea și aplicarea unor rezvizite economice mai perfecționate. Unele dintre aceste plante dezvoltându-se în timp foarte scurt, fiind și bogate în frunze și având însușirea de a odrăsi într'o măsură mai mare umbresc aproape tot teritoriul sămănat cu ele, astfel, că oaspeții cei nechemăți ai economului, buruienile fiind suprinse de aceste plante, cu înctul se stăpesc cu desăvârșire. Prin stăpîrea acestora se face posibilă și rentabilă și cultivarea altor plante mai gingașe.

Însușirile acestea ale plantelor de nutreț le-a deschis un teren foarte larg în toate păturile economilor. Cu deosebire trifoiul și luternea sunt cultivate într'o măsură foarte estrinsă, pe deoparte fiindcă produce nutreț mult și bun pe dealtă parte fiindcă sunt plante perenale (tin mai mulți ani) și mai îmbogățesc și solul într'o măsură oarecare cu materii nutritoare (azot).

La cultivarea lor adeseori să întâmplă că pe lângă cea mai mare precauțiune totuși nu putem obține rezultate multămitoare, fie din cauza modului de sămânare, fie din cauza organizării economice a teritoriului (sistemul trienal) ș. a. Trifoiul și ierburile de nutreț în deobște să samănă cu alte plante, anumite plante protectoare (spicoase). Cu deosebire în orz și în ovăș se samănă. Când acestea au răsarit și locul e bine acoperit cu ele, să samănă sămânța cea mică a acestor plante printre sămânțura verde a orzului sau ovășului, se astupă cu o grăpă mai ușoară și aici la adăpostul lor răsare sămânța cea mică a trifoiului sau a ierburilor. Planta protectoară trebuie încă în stare verde cosită, când trifoiul deja încolțit se desvolaltă foarte repede. Mulți obicinuesc a lăsa planta protectoară până se coace sămânța și numai atunci e liberează trifoiul de sub umbra spicelor. Deși modalitatea aceasta e cea mai des practică, ea nu e lipsită de anumite neajunsuri. Se întâmplă adeseori că trifoiul după încolțire stagnează în desvoltare, la ceea ce mai contribuie și lipsa de umezală, și astfel rămâne de tot slab până la secere. În atari casuri — fiind după secere călduri mari, ear trifoiul de tot gingaș și neobișnuit cu căldura continuă și intensivă — se uscă tulpina și frunzele rămânând numai rădăcina, care în lipsa organelor amintite încă suferă foarte mult și rezultatul e, că de regulă trifoiștea e foarte rară.

Altădată să întâmplă că în urma multelor ploii spicoase cad, ear trifoiul fiind înăbușit și lipsit de lumină pere total.

Dacă timpul e normal și trifoiul e destul de desvoltat la secere, ear holdele să cosesc — cum în foarte multe locuri să face secerișul din cauza scumpetei muncitorilor — și trifoiul verde se leagă în snopi, de regulă aceștia se mucelesc, la ceea ce mai contribuie și ploile de pe timpul secerișului, cari de vre-o câțiva ani mereu ne molestează în Iunie și Iulie, deci tocmai în timpul cel mai critic pentru spicoase. Neajunsurile acestea — precum și tendința de a cruța în muncă și în timp la cultivarea plantelor — au îndemnat pe mulți economi de a face diferite încercări la sămânarea lor. O astfel de încercare este și modalitatea deja introdusă în multe economii și adică: sămânarea trifoiului deodată cu planta protectoară amestecându-se sămânțele ambelor plante la olaltă și punându-se la afuncționea sămânței plantei protectoare (4—5 cm). Prin aceasta să face cruțare mare în timp și muncă în deosebi acolo unde să samănă mult teritoriu, ear încolțirea trifoiului, nu suferă nici o știrbire. Inconveniente ce provin însă dela plantele protectoare (spicoase) nici în modul acesta nu să pot delătura.

S'au făcut deci încercări cu sămânarea trifoiului, a luternei și a ierburilor de nutreț în combinație cu alte plante, de e. cu mazărice, mazere de toamnă cucuruz și s'au obținut rezultate frumoase, așa că unde economii au introdus modalitatea aceasta, au abandonat oricari alte modalități. De astădată insist mai mult asupra sămânării trifoiului în cucuruz, un lucru pe care în unele comune și sătenii noștri îl fac cu succes pe deplin multămitor, și despre care cred,

că e bine să se țină seama și airea, dacă voim să facem o cultură rațională a trifoiului și în economia de trei câmpuri, care e mai lătită la țărâni noștri.

Sămânarea trifoiului se face de regulă la sapa a 2-a, resp. la sapa ultimă a cucuruzului. Sămânța trifoiului să imprăștie pe teritoriu înainte dn săpat, ear lucrătorii când sapă, totodată și astupă sămânța. Întrucât cucuruzul ar fi prea mare și prea des, spre a împedeca căderea sămânței de trifoi în teaca frunzelor dela cucuruz și în felul acesta s'ar pierde o parte din sămânță, e consult a rări cucuruzul înainte de sămănat, ear sămânarea să se facă mai aproape de suprafața teritoriului. La săpat trebuie făcuți atenți lucrătorii, ca întrucât să poate să nu prea adune mult pământ în mușuroiul din jurul firelor de cucuruz. Mulți vor desaproba reducerea mușuroiului pe motivul, că acesta apără firul cucuruzului contra vântului. Lorul însă nu stă întocmai. Mușuroiul cucuruzului în multe economii bine conduse, s'a abandonat total (conservarea umezelei) și pagubele din vânt sunt tot aceleași, ca și mai înainte. Deasemenea să nu se samene mai mult teritoriu, ci numai cât să poate săpa în ziua aceea, ca sămânța să se poate toată astupa. Alte plante de e. cartofi sau napi să nu se mai samene prin cucuruz, căci la scosul lor să nimicească multe rădăcini și fire de trifoi.

Mulți samănă o parte din sămânță înainte de săpat, ear cealaltă după săpat, ear unii toată sămânța o aruncă după săpatul al doilea (resp. ultim) potrivit astfel timpul, ca sămănatul să fie binecuvântat prin ploaie.

Ori după care modalitate s'ar face sămânarea, dacă până toamna plouă de 2—3 ori, reușita e asigurată.

Ear umezeala în lunile Iunie, Iulie, August avem de vre-o câțiva ani mai prea multă. Trifoiul — în pământul săpat de două ori și curățit de buruieni la umbra frunzelor de cucuruz — se desvolaltă foarte frumos și până toamna e așa de mare, încât dă o pășune foarte bună pentru vite, ba adeseori se poate chiar cosi, eventual tăia cu seceră.

La pășunarea lui să fim cu cruțare și cu deosebire oile să nu le lăsăm pe trifoiu, căci îl rup până la rădăcină și îl răresc foarte tare. Pe timp ploios, când pământul e moale deasemenea să nu pășuneze vitele, deoarece se prea calcă trifoiul. Primăvara să nu se pășuneze de loc, ci imediat ce s'a svântat pământul, cotoarele firelor de cucuruz rămase din toamnă trebuie tăiate cu niște sape ascuțite cât se poate de bine spre a nu împedeca pe coșagi, ear după aceasta să se netezească suprafața locului cu o grăpă ușoară sau cu dosul uneia mai grele.

Va crede cineva că la un astfel de loc suprafața va fi primăvara foarte neregulată și nu se poate cosi. În decursul toamnei însă când pășunează vitele prin umblarea lor să apasă o parte din mușuroaie, înghețul de earna încă mai contribuie la așezarea și măruntirea lor, ear la tăierea cotoarelor și la grăparea locului încă să mai îndreaptă suprafața locului, astfel că cositul nu suferă nici o piedecă.

Sămânarea trifoiului, în felul mai sus schițat, se poate face foarte ușor ori unde, cu preferință însă acolo unde e încă sistemul trienal. Acolo plantele de regulă urmează astfel: cucuruz, primăveri și grâu. Primăverile (mazărice, cu ovăș, mazere etc.) cari să samănă, ca plante de nutreț de regulă nu dau atăta nutreț, ca trifoiul; pe lângă acestea apoi și pământul trebuie lucrat primăvara pentru ele, astfel, că și muncă și timp se cheltue mai mult, decât la sămânarea trifoiului în cucuruz.

Unica obiecțiune ce se poate face față de o astfel de cultură a trifoiului, ar fi împrejurarea, că prea des urmează pe acelaș teritoriu (la 3 ani), ceea ce e contra unei cultivări raționale a trifoiului. Spre a preîntîmpina acest inconvenient, trebuie astfel întocmită sămânarea lui, ca numai jumătate din teritoriu cu cucuruz să fie sămănat cu trifoiu, iar cealaltă jumătate să fie sămănată cu primăveri. La 3 ani să face schimbare, și pe jumătatea care a fost cu primăveri se samănă trifoiu ș. r.

În felul acesta trifoiul urmează tot numai la 6 ani pe acelaș teritoriu, când nu ne mai temem, că nu ne dă roadă multămitoare.

Comunicările acestea, isvorâte din o experiență mai îndelungată, cred că vor îndemna pe mai mulți economi și prieteni ai economilor să facă încercările mai sus schițate, prin ceea ce se face un pas însemnat în cultivarea trifoiului și eventual pot trage folcase și astfel de ținuturi, unde între alte referințe trifoiul nu se putea cultiva. Se deschid nouă perspective pentru cultivarea acelei plante, carea în Ardeal s'ar putea zice, că e unul dintre cei mai de seamă factori la o creștere rațională a vitelor.

I. Oțoiu,
prof. sem.

Nr. 134/1914. (465) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal în comună bisericească gr. or. română de clasa III Certegea, din protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs nou cu termen 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt jumătate din venitele parohiale și ajutorul dela stat pentru capelan.

Doritorii a ocupa acest post să trimită până la termenul cuvenit, rugărilor concursuale cu documentele recerute de legile în vigoare la subscrisul oficiu și să se prezinte la biserică spre cunoaștere, cântare și eventuală servire.

Câmpeni, 28 Aprilie 1914.

Oficiul protopr. gr. or. al Câmpenilor.

Romul Furdul protopop.

Răceala și tusa.

Fiecare știe, cât este de greu să scapi de răceală și tusa. În astfel de cazuri este de recomandat Emulsiunea Scott să se întrebuinteze continuativ, până se simte omul iarăși sănătos și întărit. Efectul bun al Emulsiunii Scott se vede din alinarea tusei și din progresul în spre bine. Unii au suferit ani întregi de tusa și urmării a recelii și prin întrebuintarea Emulsiunii Scott și-au câștigat puteri nouă și dragoste de viață.

Emulsiunea Scott este așa de gustoasă și se mistue așa de ușor, că atât copii, cât și cei mari o iau bucuros.

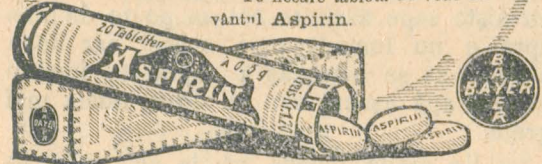
Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne Viena VII. cu provocare la acest ziar și veți primi printr-o apotecă o sticlă de probă.

Aspirin.

Tablete de Aspirin

sunt la dureri de cap, masele, reumatism, influență, etc. ca alinaătoare de dureri recunoscute. Ca să primiți tabletele veritabile de Aspirin, cereți apriat, tablete de Aspirin „Bayer”. Aceste sunt în pachetare originală în tuburi de 20 tablete à 5 gr. și costă cor. 1.20.

Pe fiecare tabletă s-a vede cu-vântul Aspirin.

(2) (307) 10—20

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiiu:

Masa ieftină

Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune de

Zotti Hodoș.

Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto.

La Librăria arhid., Sibiiu, se află de vânzare:

Em. Suciu:

Tiganul la vânat,

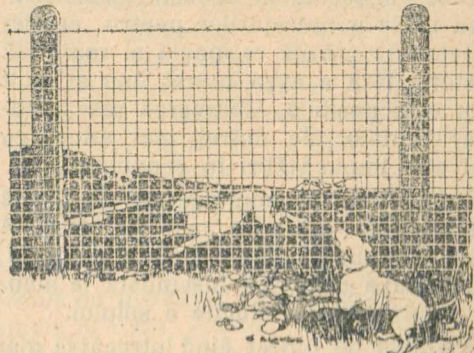
comedie originală în două acte, în versuri.

Arde 'n țigănie!... anecdotă.

Prețul 40 fil. + porto 5 fil

Garduri colosal de ieftine.

Invențiune sensațională.

Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea în tre- Impletituri-Hungaria. Se face n- cută a patent. mai din sâr- mă suflată de zinc.

Prețul per metru quadrat 32 bani și mai mult.

A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de gra- tii, impletituri și gard, de sarmă. Budapest VIII Üllői-ut 48/92.

Serviciu ieftin, prompt și conștientos. Catalog ilustrat gratuit și franco. (387) 14—20

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Fiul lui Antoniu Novotny, turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopot, în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în- dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re- comandate

(416) 42—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi- gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim- pede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face- rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo- telor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal

Prețcuranturi ilustrate gratis.

MERSUL TRENURILOR.

Budapesta—Brașov, via Cluj.

T. P.	T. Ac.	T. P.	T. Ac.	Stațiunile		T. P.	T. Ac.	T. P.	—
512	506	514	502			513	501	511	—
8.20	—	6.15	—	↓	Budapesta, gara de est	7.20	—	6.00	—
—	2.25	—	9.35		Budapesta, gara de vest	—	7.35	—	—
8.34	10.32	7.13	5.47		Cluj (Kolozsvár)	6.19	10.54	6.35	—
10.57	11.0	10.57	7.43		Cucerdea (Székely-Kocsárd)	3.10	8.42	4.13	—
1.57	5.02	3.21	9.49		Copșa-mică (Kis-Kapus)	12.23	6.56	12.57	—
7.53	12.45	8.56	1.46		Brașov (Brassó)	6.36	2.40	7.41	—

Budapesta—Brașov, via Arad.

T. Ac.	T. P.	T. P.	T. Ac.	T. P.	Stațiunile		T. P.	T. P.	T. Ac.	T. P.	T. Ac.
602	608	612	604	610			609	611	601	607	603
7.05	7.50	1.35	2.10	9.30	↓	Budapesta, gara de est	5.45	12.30	1.25	7.25	9.20
12.32	3.31	9.03	6.59	5.57		Sosește Arad	9.39	5.00	8.20	11.42	4.15
12.47	4.06	11.15	7.09	6.30		Pleacă Arad	8.52	4.20	8.08	11.09	4.01
4.24	9.56	6.30	10.54	11.53		Orăștie (Szászváros)	3.39	9.55	4.20	5.33	11.51
4.56	10.42	7.17	11.25	12.40		Vințul-de-jos (Alvincz)	2.50	9.04	3.50	4.45	11.20
8.46	3.53	11.39	6.40	4.29		Sibiiu (Nagyszeben)	10.35	4.51	—	—	7.37
5.53	11.35	8.03	12.00	1.32		Sosește Tövis	2.05	8.17	3.15	3.51	10.46
5.55	12.34	8.45	12.20	1.43		Pleacă Tövis	1.42	7.49	3.00	2.25	10.23
6.55	1.57	9.49	1.22	3.21		Copșa-mică (Kis-Kapus)	12.23	6.56	1.58	12.57	9.23
7.12	2.33	10.03	1.40	3.59		Medias (Medgyes)	11.53	6.35	1.40	12.24	9.14
7.55	3.35	10.45	2.24	4.54		Sighișoara (Segesvár)	10.46	5.53	12.51	11.24	8.32
9.10	5.31	12.04	3.43	6.52		Cohalm (Homorod-Köhalom)	8.46	4.19	11.33	9.48	7.23
10.43	7.53	1.46	5.16	8.56		Brașov (Brassó)	6.36	2.40	10.08	7.41	6.00

* Tren accelerat 502.

Copșa-mică—Sibiiu.

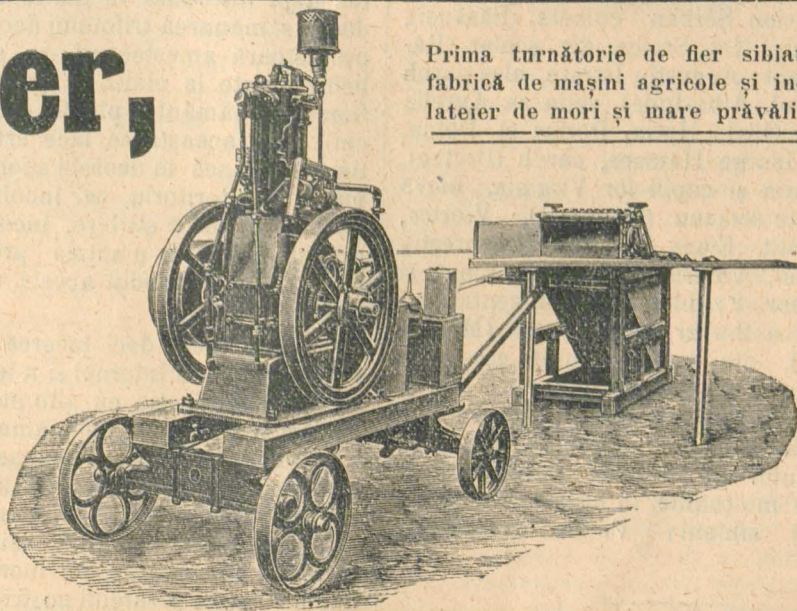
T. P.	T. M.	T. P.	T. M.	T. P.	Stațiunile		T. P.	T. M.	T. P.	T. M.	T. P.
8402	8464	8404	8412	8406			8401	8463	8403	8411	8405
I—III	I—III	I—III	I—III	I—III			I—III	I—III	I—III	I—III	I—III
2.24	5.22	10.01	4.02	7.26	↓	Kiskapus	8.57	2.52	6.31	9.10	12.27
—	5.29	—	4.09	—		Asszonyfalva (haltă)	—	2.45	—	9.03	—
2.36	5.39	10.13	4.13	7.38		Szászagerbegy (haltă)	8.45	2.33	6.19	8.54	12.17
2.46	5.50	10.23	4.29	7.48		Nagyselyk	8.37	2.26	6.11	8.45	12.09
2.50	5.56	10.27	4.34	7.53		Nagyselyk (haltă)	8.32	2.19	6.06	8.39	12.04
2.57	6.05	10.34	4.42	8.00		Szászvezsöl (haltă)	8.24	2.10	5.58	8.30	11.57
3.12	6.22	10.49	4.58	8.15		Ladamos	8.11	1.55	5.45	8.15	11.45
3.29	6.41	11.06	5.16	8.32		Vizaknafürdő (haltă)	7.56	1.31	5.30	7.56	11.31
3.35	6.49	11.12	5.24	8.38		Vizakna	7.50	1.23	5.24	7.49	11.24
3.39	6.55	11.16	5.29	8.42		Kicsér	7.41	1.20	5.18	7.41	11.19
3.49	7.06	11.25	5.40	8.52		Nagyszeben-Gyárváros	7.32	1.06	5.06	7.27	11.08
3.53	7.12	11.29	5.45	8.56		Nagyszeben	7.27	1.00	5.01	7.20	11.04

Sam. Wagner,

Atențiune!

Doritorii de-ași procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lână, piua pentru abale (postav), tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini, precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru meseriași, fierari

Prima turnătorie de fier sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, lateier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiiu-Nagyszeben, Târgul făinii —Nr. 1—

tâmplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr-alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea celui obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă.

(410) 11—52

Cataloge se trimit gratis și franco.